

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย แนวทางการลดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในชุมชน เพื่อสังคมมีสุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปอภิปรายผลของการวิจัยดังนี้

ด้านแนวทางการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้ประชุมสร้างความเข้าใจกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันระหว่างภาคนักวิจัยของมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ นักวิจัยในพื้นที่ ชาวบ้าน/เครือข่ายในพื้นที่ ผู้ประสานงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นักวิจัยร่วม โดยการบริหารจัดการโครงการวิจัยการลดแอลกอฮอล์ และสร้างนักวิจัยในโครงการ มีโครงการวิจัยการศึกษาแนวทางการลดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในชุมชน เพื่อสังคมมีสุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 โครงการคือ

1. โครงการแนวทางการเสริมพลังเยาวชนต้นแบบ “ลดเหล้า” เทศบาลตำบล เฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย
2. โครงการแนวทางการส่งเสริมลดเหล้า “บวร” ในชุมชน อปต. นาเจริญ อ.เดชอุดม จ. อุบลราชธานี
3. โครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มเครือข่าย ลดเหล้า อปต.หินโงม ต.หินโงม จ.หนองคาย
4. โครงการแนวทางการส่งเสริม “ลดเหล้า” ในชุมชน อปต.อุดมพร อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย

โดยมีนักวิจัยในโครงการ จำนวน 17 คน แบ่งเป็น นักวิจัยที่เป็นบุคลากร อาจารย์ ในมหาวิทยาลัย 4 คน นักศึกษาผู้ช่วยนักวิจัย 4 คน นักวิจัยชุมชน 9 คน ซึ่งนักวิจัยแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิจัย ตามบทบาทหน้าที่ โดยมีการออกแบบเครื่องมือ กระบวนการ และวิธีการใช้เครื่องมือร่วมกันภายในทีมวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการชุมชนที่หลากหลายจากบทเรียนในพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีปัจจัยปัญหาาร่วมกัน จึงทำให้เกิดแนวทางการจัดการปัญหาแอลกอฮอล์โดยชุมชน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในพื้นที่หนุนเสริมการสร้างกลุ่มความร่วมมือ การสังเคราะห์แนวทางการลดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในชุมชน เพื่อสังคมมีสุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีแนวทางที่หลากหลายดังนี้

ตารางที่ 6.1 ตารางสังเคราะห์โครงการย่อยแนวทางการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน เพื่อสังคมมีสุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อโครงการย่อย	วัตถุประสงค์โครงการ	ปัจจัยเงื่อนไข/บริบทสู่ความสำเร็จ คน /งบ/ความรู้/วิธีการ/เวลา	นวัตกรรมองค์ความรู้ที่ได้จากโครงการ/ตัวชี้วัด	ผลการวิจัยที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (7+1)
แนวทางการเสริมพลังเยาวชนต้นแบบ “ลดเหล้า” เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย	เพื่อสร้างแนวทางการเสริมพลังเยาวชนต้นแบบในการ “ลดเหล้า” เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	- มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน - การประชุมอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มเยาวชนหมากแหวหวาน - หน่วยงาน ทต. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. เพื่อจัดโครงการด้านยาเสพติด	-ชุมชนได้แนวทางการเสริมพลังเยาวชนต้นแบบในการ “ลดเหล้า” เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ -ชุมชนลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	☐ การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ☐ การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน ☐ เกษตรกรรมยั่งยืน ☐ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ☒ การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน
	เพื่อขยายเครือข่ายเยาวชนต้นแบบ “บักแหวหวาน” ในการสร้างความเข้มแข็งให้เยาวชน	- กลุ่มเยาวชนมีความเข้มแข็งจากการสนับสนุนของหน่วยงานรัฐ - มีวิทยากรสำรวจในพื้นที่เกี่ยวกับยาเสพติด	-ได้เครือข่ายเยาวชนต้นแบบ “บักแหวหวาน” ในการสร้างความเข้มแข็งให้เยาวชนเทศบาลตำบล เฝ้าไร่ เพิ่มขึ้น	☐ การจัดการภัยพิบัติ ☐ การลงทุนด้านสุขภาพโดย

	เทศบาลตำบล เฝ้าไร่	เหล่า-บุหรีให้ ความรู้ - ผู้อำนวยการ/ครู ในโรงเรียนมีการ สนับสนุนกลุ่ม เยาวชนให้ เข้มแข็ง	-ชุมชนลด ปริมาณน้กดื่ม หน้าใหม่ และ น้กดื่มกลุ่มเสี่ยง ในการบริโภค แอลกอฮอล์ -ชุมชนได้ เยาวชนต้นแบบ เครือข่าย เยาวชนต้นแบบ เพิ่มขึ้นจำนวน 170 คน	
แนวทางการ พัฒนา เครือข่ายแนว ร่วม “ลด เหล้า” อบต. อุดมพร จ. หนองคาย	1.เพื่อสร้างแนว ทางการพัฒนา และส่งเสริม ความร่วมมือใน การลดเหล้าเพื่อ แก้ปัญหาการ บริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ใน ชุมชน	พบว่าการ ดำเนินการของ ชุมชน ผู้ที่มี บทบาท นอกจาก ผู้นำภาครัฐโดย องค์การบริหาร ส่วนตำบลแล้ว ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)โดย ธรรมชาติ เช่น	ภาวะความเป็น ผู้นำโดย ธรรมชาติ วัฒนธรรม ชุมชนและการ ประชาสัมพันธ์	☐ การบริหาร จัดการท้องถิ่นแบบมี ส่วนร่วม ☐ การจัด สวัสดิการสังคมโดย ชุมชน ☐ เกษตรกรรม ยั่งยืน ☐ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ☐ การเรียนรู้ของ เด็กและเยาวชน ☒ การดูแลสุขภาพ ชุมชนโดยชุมชน ☐ การจัดการภัย พิบัติ ☐ การลงทุนด้าน สุขภาพโดย
	2.เพื่อได้ แนวทางวิธีการ และเครือข่าย การลดเหล้าของ ชุมชนใน อบต. อุดมพร อ.เฝ้าไร่ จังหวัด หนองคาย	ผู้ใหญ่บ้าน และ วัฒนธรรมชุมชน และ ประชาสัมพันธ์ จากสื่อโดยภาครัฐ เป็นอีกปัจจัยที่ทำ ให้เกิด ความสำเร็จ		

<p>โครงการ แนวทางการ พัฒนากลุ่ม เครือข่ายแนว ร่วม “ลด เหล้า” อบต. หินโงม จ. หนองคาย</p>	<p>1.ชุมชนได้แนว ทางการสร้าง ความร่วมมือใน การแก้ปัญหา การบริโภค เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์</p>	<p>แนวทางการ ร่วมมือโดย เกิด จากความร่วมมือ ของผู้ ประสานงาน โครงการในพื้นที่ คือนางสาวชไมพร ไววรรณ กับ ชุมชน ผู้นำชุมชน และองค์กรภาค สถานศึกษา เครือข่ายในพื้นที่ และ บูรณาการ กิจกรรมกับ แผนปฏิบัติการ ประจำปี ของ องค์การบริหาร ส่วนตำบลหินโงม จำนวน 2 เครือข่าย</p>	<p>ได้วิธีการฯ ที่ เหมาะสมกับ พื้นที่ คือบูรณา การกับกิจกรรม ของชุมชน โดย มีประกาศ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่ สร้างขึ้นโดย ผู้นำ ชุมชน และรัฐร่วมกัน</p>	<p>☒ การบริหาร จัดการท้องถิ่นแบบมี ส่วนร่วม ☐ การจัด สวัสดิการสังคมโดย ชุมชน ☐ เกษตรกรรม ยั่งยืน ☐ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ☐ การเรียนรู้ของ เด็กและเยาวชน ☐ การดูแลสุขภาพ ชุมชนโดยชุมชน ☐ การจัดการภัย พิบัติ ☐ การลงทุนด้าน สุขภาพโดย</p>
	<p>2.ชุมชนได้กลุ่ม และครอบครัว ความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหา การบริโภค เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์</p>	<p>มีกลุ่มความ ร่วมมือ 2 ลักษณะ คือ 1.กลุ่มที่เกิดจาก ภาครัฐ โดย ขับเคลื่อนผ่าน องค์การบริหาร ส่วนตำบลหินโงม ที่มีภาคีเครือข่าย ในการจัดกิจกรรม</p>	<p>อบต. ได้จัดทำ แผนเพื่อการลด เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เข้า สู่ กิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องและ ปรากฏใน แผนปฏิบัติการ และยุทธศาสตร์ ในปีต่อไป</p>	

		<p>จำนวน 5 กิจกรรม จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 350 คน</p> <p>2. กลุ่มที่เกิดจากความสมัครใจ โดยขับเคลื่อนผ่านสถานศึกษา</p> <p>3 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 230 คน เป็นแกนนำ 70 คน</p>	<p>โรงเรียนได้วิธีการและเครือข่ายครูและกลุ่มนักเรียนที่ทำงานเพื่อการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์ที่เข้มแข็งและสามารถขยายสู่ครอบครัวและชุมชน</p>	
	<p>3. ชุมชนได้แนวทางในการแก้ปัญหา ลดการดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน</p>	<p>1. แนวทางการบูรณาการลดการดื่มแอลกอฮอล์ เกิดจากการวางแผนและประกาศกติการ่วมกันในกิจกรรมของชุมชนแต่ละกิจกรรมจะมีประกาศและการรณรงค์เพื่อลด ละ แอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นนโยบายของผู้บริหารชุมชน</p> <p>2. แนวทางกลยุทธ์เชิงรุก โดยขับเคลื่อนผ่านสถานศึกษา ซึ่งมี</p>	<p>แนวทางการขับเคลื่อนโดยภาครัฐ(อบต) แนวทางขับเคลื่อนผ่านโรงเรียน</p>	

		แผนการดำเนินงานจัดการปัญหาในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลไปยังครอบครัวและชุมชน		
แนวทางการส่งเสริมลดเหล้า “บวร” ในชุมชน อบต. นาเจริญ อ.เดชอุดม จ. อุบลราชธานี	1. เพื่อสร้างกลุ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครัวเรือน	- มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน - การประชุมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน “บวร” ในพื้นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - หน่วยงาน อบต. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. เพื่อจัดโครงการด้านยาเสพติด	ชุมชนบวรได้แนวทางการเสริมพลังสมาชิกต้นแบบในการ “ลดเหล้า” เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - ชุมชนบวรลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	☒ การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ☐ การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน ☐ เกษตรกรรมยั่งยืน ☐ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ☐ การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน ☐ การจัดการภัยพิบัติ ☐ การลงทุนด้านสุขภาพโดย
	2. เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริม “บวร” ในการลดเหล้าขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ	- ชุมชนบวรมีความเข้มแข็งจากการสนับสนุนของหน่วยงานรัฐ - มีชุมชนเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรี	- ได้หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อการลดเหล้าของชุมชน “บวร” - ได้เครือข่ายกลุ่มอาชีพต้นแบบในการ	

	อำเภอเดชอุดม จังหวัด อุบลราชธานี	สะเกษ และ จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมเป็น เครือข่ายเรียนรู้ เกี่ยวกับ แอลกอฮอล์ - ผู้นำชุมชน เจ้า คณะผู้ปกครอง คณะสงฆ์ และ ผู้บริหาร สถานศึกษาใน เขต อบต.มีการ สนับสนุนชุมชน “บวร” ให้ เข้มแข็ง	สร้างความ เข้มแข็งเพื่อการ ลดเหล้าเพิ่มขึ้น -ชุมชนลด ปริมาณนักดื่ม หน้าใหม่ และ นักดื่มกลุ่มเสี่ยง ในการบริโภค แอลกอฮอล์ -ชุมชนได้บุคคล กลุ่มอาชีพ วัด ร้านค้า และ เยาวชนต้นแบบ เพิ่มขึ้น	
--	--	---	--	--

ตารางที่ 6.2 ตารางสังเคราะห์ชุดโครงการแนวทางการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน เพื่อสังคมมี
สุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของ โครงการ	ปัจจัยเงื่อนไข/ บริบทสู่ ความสำเร็จ คน /งบ/ ความรู้/วิธีการ/ เวลา	นวัตกรรม/องค์ความรู้	ผลการวิจัยที่นำไปสู่ ข้อเสนอแนะ นโยบายสาธารณะ (7+1)
เพื่อการบริหารการ จัดการโครงการวิจัย การลดแอลกอฮอล์ และสร้างนักวิจัยใน โครงการ	มีโครงการวิจัย จำนวน 4 โครงการ 1.โครงการ แนวทางการ	สื่อประชาสัมพันธ์ ลด ละ เลิก เหล้า /คู่มือ แนวทางการลด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจาก บทเรียนของ 4 พื้นที่	☒ การบริหาร จัดการท้องถิ่นแบบมี ส่วนร่วม

	<p>เสริมพลัง เยาวชนต้นแบบ “ลดเหล้า” เทศบาลตำบล เฝ้าไร่ อ.เฝ้า ไร่ จ.หนองคาย</p> <p>2.แนวทางการ ส่งเสริมลดเหล้า “บวร” ใน ชุมชน อบต. นาเจริญ อ.เดช อุดม จ. อุบลราชธานี</p> <p>3.แนวทางการ พัฒนากลุ่ม เครือข่าย ลด เหล้า อบต.หิน โงม ต.หินโงม จ.หนองคาย</p> <p>4.แนวทางการ ส่งเสริม “ลด เหล้า” ใน ชุมชน อบต. อุดมพร อ.เฝ้า ไร่ จ.หนองคาย</p>	<p>1. แนวทางการจัดการ ชุมชนลดเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยใช้ รูปแบบ บวร (บทเรียนจากพื้นที่ นาเจริญ อุบลราชธานี)</p> <p>2. แนวทางการบูรณา การขับเคลื่อนผ่าน ระเบียบ/ข้อบังคับ/ กติกาชุมชน (โดย องค์การบริหารส่วน ตำบลหินโงม)</p> <p>3. แนวทางการเสริมพลัง เครือข่ายเยาวชน ต้นแบบลดเหล้า (บทเรียนเฝ้าไร่)</p> <p>4. แผนปฏิบัติการ / ปฏิทิน /รณรงค์ลด เหล้า ประจำปี งาน บุญประเพณีลดเหล้า เพื่อสังคมมีสุขภาพ ตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>5. เงื่อนไข/ปัจจัยสู่ ความสำเร็จ</p>	<p>☐ การจัดสวัสดิการ สังคมโดยชุมชน</p> <p>☐ เกษตรกรรม ยั่งยืน</p> <p>☐ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>☐ การเรียนรู้ของ เด็กและเยาวชน</p> <p>☒ การดูแลสุขภาพ ชุมชนโดยชุมชน</p> <p>☐ การจัดการภัย พิบัติ</p> <p>☐ การลงทุนด้าน</p>
<p>เพื่อสร้างนักวิจัยใหม่ ในประเด็นการลด แอลกอฮอล์ของ มหาวิทยาลัยและ</p>	<p>นักวิจัยใน โครงการ จำนวน 17 คน นักวิจัยบุคลากร (อาจารย์) 4 คน</p>		

นักวิจัยในพื้นที่ของชุมชนและท้องถิ่น	นักศึกษา(ผู้ช่วยนักวิจัย) 4 คน นักวิจัย ชุมชน 9 คน การสร้างกลุ่มความร่วมมือ ผู้นำ/ชุมชน		
เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการตนเองของชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เกี่ยวข้องกับการลดแอลกอฮอล์	รูปแบบการจัดการชุมชน ที่หลากหลายจากบทเรียนในพื้นที่ (ปัจจัยปัญหาร่วม) (แนวทางการจัดการโดยชุมชน) (ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) (หน่วยงานหนุนเสริม)		

จากตารางสามารถสรุปผลได้ดังนี้ บทเรียนจากแนวทางการเสริมพลังเยาวชนต้นแบบ “ลดเหล้า” เทศบาลตำบล เฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย พบว่าถ้ามีผู้นำหรือแกนนำเยาวชนเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจุดเริ่มต้นขับเคลื่อนผ่านกลุ่มผู้นำเยาวชนแล้ว จะทำให้กลุ่มเยาวชนมีความเข้มแข็ง และถ้ากลุ่มเยาวชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ โดยมีหัวหน้าฝ่ายงานอนามัยและสาธารณสุขของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่เป็นผู้หนุนเสริม และมีนโยบายจากผู้นำในพื้นที่ ที่ชัดเจนประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเช่นตำรวจ(ครู DARE)ให้ความรู้และติดตามเฝ้าระวังเกี่ยวกับยา

เสพติด และแอลกอฮอล์ ซึ่งการดำเนินงานของเฝ้าไร่สอดคล้องกับการออกพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพื่อบังคับใช้ กำหนดโทษจากการดื่มสุราและควบคุมการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ซึ่ง จึงเป็นอีกรูปแบบในการสร้างความตระหนัก เข้าใจปัญหาที่มีสาเหตุมาจาก แอลกอฮอล์ เพื่อที่จะลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แล้วจะส่งผลให้ชุมชนลดปัญหาการ ขยายตัวของกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ นักดื่มกลุ่มเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลให้มีการขยาย กลุ่มเยาวชนบักแงหวานเพิ่มขึ้น จำนวน 170 คน จาก 17 หมู่บ้าน

ปัญหาร่วม เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ค้นหา แกนนำเยาวชนบักแงหวาน

สร้าง โรงเรียน สร้าง-ปลูกฝังค่านิยม ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง

หนุนเสริม โดยหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น กองสาธารณสุข อบต.เฝ้าไร่ (ผ่านกิจกรรมเยาวชน)

ครู DARE สร้างภูมิคุ้มกัน ให้ความรู้ ฝึกอบรม กฎหมาย ระเบียบสังคม

เยาวชนบักแงหวาน มีคฤเทศก์น้อย สร้างความภูมิใจในท้องถิ่น

กิจกรรม สร้างกติกาชุมชน รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ขยายผลสู่ครอบครัว ชุมชนหมู่บ้าน

ขยายผล เพื่อสร้างองค์กรแห่งความร่วมมือร่วมใจ ไปยังเยาวชนในหมู่บ้านอื่นๆ

บทเรียนจากแนวทางการพัฒนา กลุ่มเครือข่ายแนวร่วม “ลดเหล้า” อบต. หินโงม

จ.หนองคาย พบว่าถ้าการสร้างกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้นำชุมชน โดยใช้วิธีการ รณรงค์เพื่อลดเหล้าบูรณาการกิจกรรมกับแผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นลักษณะกลุ่มที่เกิดจากภาครัฐ โดยขับเคลื่อนผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงมที่มีภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรม แล้วบูรณา การกับกิจกรรมของชุมชน โดยมีประกาศ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่สร้างขึ้นโดยผู้นำ ชุมชน และรับรู้ ร่วมกัน และถ้าบูรณาการกิจกรรมเชิงรุกผ่านสถานศึกษาในพื้นที่ ชุมชน แล้วจะได้กลุ่มและครอบครัว ความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น จำนวน 70 ครอบครัวผ่าน สถานศึกษาโรงเรียนหินโงมวิทยา ถ้าโรงเรียนได้วิธีการและได้เครือข่ายของครู และกลุ่มนักเรียนที่ ทำงานเพื่อการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์ แล้วจะสามารถขยายสู่ครอบครัวและชุมชนเพื่อความยั่งยืน ต่อไป

บทเรียนจากแนวทางจากการส่งเสริมลดเหล้า “บวร” ในชุมชน อบต. นาเจริญ อ. เดชอุดม จ. อุบลราชธานี พบว่า ถ้าการสร้างกลุ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครัวเรือน นั้น มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน ภาคศาสนา สถานศึกษา โดยมีการประชุมอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน “บวร” ในพื้นที่แล้วชุมชนจะได้แนวทางการเสริมพลังสมาชิกต้นแบบในการ “ลดเหล้า” เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหลายรูปแบบ เช่น ชุมชนมีการลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อการลดเหล้าของชุมชน “บวร” มีเครือข่ายกลุ่มอาชีพต้นแบบในการสร้างความเข้มแข็งเพื่อการลดเหล้าเพิ่มขึ้น ชุมชนลดปริมาณนักดื่มหน้าใหม่ และนักดื่มกลุ่มเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์ ชุมชนได้บุคคล กลุ่มอาชีพ วัด ร้านค้า และเยาวชน ต้นแบบเพิ่มขึ้น โดยมีเครือข่ายเพิ่มขึ้น 20 ตำบล ในพื้นที่ 3 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทเรียนจากแนวทางการพัฒนาเครือข่ายแนวร่วม “ลดเหล้า” อบต.อุดมพร จ. หนองคาย พบว่าถ้าการพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือในการลดเหล้าเพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนอุดมพร ผู้ที่มีบทบาท นอกจากผู้นำภาครัฐโดยองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ผู้นำชุมชนโดยธรรมชาติ เช่นผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้าน หรือวัฒนธรรมของชุมชน และจากสื่อประชาสัมพันธ์โดยภาครัฐอย่างต่อเนื่องเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ถ้า อบต.อุดมพร ประชาสัมพันธ์ วิถีวัฒนธรรมชาวพุทธอย่างเข้มแข็ง แล้วดำเนินการ ต่อเนื่องจากการของรัฐในโครงการหมู่บ้านศีล 5 และโครงการลดเหล้าเข้าพรรษาแล้วจะส่งผลให้มีผู้ ปฏิญาณตน ลด ละ เลิก ตลอดชีวิต เช่น เป็นการปฏิญาณกับตนเอง และกลุ่มเพื่อนจำนวน 1 คน มีผู้เข้าร่วมงดเหล้าเข้าพรรษา จำนวน 40 คน มีผู้ปฏิญาณตน งด ลด ละ เลิก เข้าวัดประจำวันพระ วันโกน วันศีล จำนวน 7 คน และถ้าวิถีวัฒนธรรมชาวพุทธ ของชุมชนยังเข้มแข็ง ถึงแม้ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่เป็นที่รับรู้และเกิดเป็นแนวปฏิบัติชุมชนแล้ว วิถีวัฒนธรรมชาวพุทธของอุดมพร จึงมีผลให้เกิดการส่งเสริมให้เกิดกลุ่มความร่วมมือลดเหล้าโดยชุมชนเอง

กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการตนเองด้านการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ใช้กระบวนการดำเนินงาน กลไก เครื่องมือ โดยมอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาเป็นหน่วยงานกำกับดูแล และบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ ด้วย 2 ระดับคือ

1. ระดับนโยบายมหาวิทยาลัยการสนับสนุนการดำเนินงานของนักวิจัยกล่าวคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้จัดทำคำสั่งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยภายใต้ความร่วมมือ สสส. (สำนัก3) เพื่อให้ นักวิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดภาระงานวิจัยในมหาวิทยาลัย ได้จัดทำคำสั่งให้

นักวิจัยดังกล่าวจัดตารางสอนว่างทุกวันศุกร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยต่อเนื่อง และมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการฝึกอบรมเสริมทักษะด้านการนำใช้ข้อมูล TCNAP RECAP การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูล การถอดบทเรียนในพื้นที่ให้แก่แก่นักวิจัย และติดตามงานวิจัยทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง

2. ระดับนักวิจัย ซึ่งร่วมกันออกแบบการดำเนินงานวิจัยในแต่ละพื้นที่ดำเนินการ โดยการจัดให้มีคณะทำงานในรูปแบบชุดโครงการเพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบบูรณาการศาสตร์ในพื้นที่ดำเนินงานวิจัย นักวิจัยแต่ละโครงการต้องร่วมออกแบบและวางแผนการดำเนินงานวิจัยกับ 4 องค์ประกอบร่วมโครงการคือ เจ้าหน้าที่ อปท. ทีมงานวิชาการ (นักวิจัยของมหาวิทยาลัย) นักศึกษาร่วมโครงการ และบุคลากรในพื้นที่วิจัย(ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่) จึงทำให้ทีมนักวิจัยมีการออกแบบวิธีการดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องกับการทำงานในแต่ละพื้นที่

ในประเด็นการลดเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์มีการออกแบบการดำเนินงานในพื้นที่คือ การจัดเวที การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมหนุนเสริม การร่วมสังเคราะห์ข้อมูล การศึกษาดูงาน และการถอดบทเรียนร่วมกันกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนในโครงการ

ชุมชนได้แนวทางการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือ และส่งผลให้เกิดความสำเร็จ คือ

1.นโยบายของผู้นำภาครัฐโดยผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรี ของท้องถิ่นนั้นๆ เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางการทำงานสมาชิกพนักงาน เจ้าที่ของรัฐ ในการกำกับและขับเคลื่อนแนวคิดและวิธีการ รวมทั้งเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวกในส่วนอื่นๆ การดำเนินงานจะสำเร็จไม่ได้หากขาดความร่วมมือจากผู้บริหารสูงสุดในท้องถิ่น

๒. ชุมชนต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำโดยธรรมชาติของชุมชน ซึ่งเป็นผู้ประสานงาน นำแนวคิดสู่การปฏิบัติ วางแผน สร้างทีมงาน สานประโยชน์ ซึ่งต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือมีความรู้ ความสามารถ มีความอดทน เสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าที่เปลี่ยนแปลง(กัดไม่ปล่อย) สิ่งสำคัญคือเป็นบุคคลสาธารณะของชุมชน ท้องถิ่นที่มีพื้นฐานความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาและสามารถดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ มีพระสงฆ์ (พระสังฆรักษ์สุภัทรบุญณาธาดา เจ้าอาวาสวัดห้องเตย เจ้าคณะตำบลนาเจริญ) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ตำบลเฝ้าไร่ มี (คุณกิ่งวาท ครองยุทธ

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้รับรางวัลอีสานทองคำ ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงภาคอีสานด้านสุขภาวะ)

๓. ชุมชนต้องมีสถานการณ์ปัญหาเหมือนกัน เช่น สูญเสียบุคคลที่ตนรักซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจาก แอลกอฮอล์ เช่นอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ปัญหาการขาดแคลนเงิน อย่ำร้าง ปัญหาครอบครัว จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันนโยบาย แนวคิด ร่วมกันระหว่างชุมชนเพื่อ เป็นการจัดการปัญหาและส่งผลอย่างเป็นรูปธรรม

๔. ชุมชนต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ การเรียนรู้เป็นการ เปิดใจเพื่อที่จะเข้าใจ การเอาตนเองและบุตรรอบข้างร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะพบว่ามีความ เข้าใจสาเหตุ สภาพปัญหา ผลกระทบ ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นใจ ผลที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้ สูญเสีย ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการทำงาน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งผลให้การ ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ชุมชนต้องการประชาสัมพันธ์ และมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นพันธ สัญญาทางใจ ชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารและการจัดกิจกรรม กระตุ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักรู้ และอยู่ในบรรยากาศตลอดเวลา จน เกิดเป็นพันธสัญญาทางใจ เกิดความละอาย และค่อยๆหลีกเลี่ยงจากแอลกอฮอล์ในที่สุด

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนได้แก่

๑. ตำบลนาเจริญพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาเจริญในการสนับสนุนงานศพปลอด เหล้าปลอดอบายมุข จากการกำหนดและพัฒนานโยบายร่วมกับตำบลนาเจริญเกิดร้านค้าคุณธรรม ๑๗ ร้านค้า ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี และห้ามขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในวันพระและวันสำคัญๆ กลุ่มอาสาสมัครลดน้ำเมาลดรายจ่ายสร้างรายได้งานศพงานบุญ ปลอดน้ำเมา หมู่บ้านต้นแบบในการขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครือข่ายพระสงฆ์ไม่รับปัจจัย ถ้างานไม่ปลอดเหล้าและไม่ให้ศีลครบ ๕ ข้อ ทั้งนี้เพื่อลดจำนวนผู้ดื่ม สู การสร้างกฎกติการ่วมกัน

๒. วัดทุกวัด (จำนวน ๙ แห่ง) ในตำบลนาเจริญ ไม่รับกิจนิมนต์หากงานมงคลหรืองานอวมงคลนั้นมีการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๓. มีบุคคลต้นแบบจากการร่วมคัดเลือกบุคคลต้นแบบปลอดน้ำเมาจาก ๑๑ หมู่บ้าน โดยคัดเลือกผู้ที่ไม่เคยดื่มเลย และคัดเลือกจากผู้ที่เคยดื่มและเลิกแล้ว อย่างน้อย ๒ ปี ขึ้นไป มีบุคคลต้นแบบเลิกเหล้าตลอดชีวิต จำนวน ๓๓ ร่วมแสดงปฏิญาณตนในวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันสำคัญต่างๆ เช่นวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ในการขับเคลื่อนนี้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์มอบเกียรติบัตรเพื่อเชิดชูเกียรติเป็นกำลังใจและแรงกระตุ้นในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างเครือข่ายต้นแบบปลอดน้ำเมา องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญได้จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โรงเรียนและเครือข่ายพระสงฆ์ เช่น ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันเข้าพรรษา ออกพรรษา การส่งเสริมให้สถานศึกษา มีกิจกรรมเรียนรู้พิษภัยสุรา จากกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจริงเช่น กลุ่มทานตะวันสู่น้ำเมาสู่เอดส์ เพื่อขยายผลสู่ผู้ปกครองในชุมชน ให้เกิดบุคคลตัวอย่าง หรือครอบครัวตัวอย่างขึ้น หลีกจากเลิกเหล้ามานี้ สุขภาพดีขึ้น ครอบครัวมีความสุขขึ้น รู้สึกว่าครอบครัวไม่รังเกียจ มีความสุข และคิดเลิกเหล้าตลอดชีวิต และปัจจุบันมีผู้เลิกเหล้าตลอดชีวิตจำนวน ๑๔๔ คน

๔. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของภาครัฐ (อบต) เป็นแกนนำในการรณรงค์ลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เช่นเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ เป็นต้น

๕. มีการออกข้อประกาศข้อบังคับร่วมกันในทุกหมู่บ้าน เกี่ยวกับเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ และงานประเพณี ต่างๆ

๖. งานบุญประเพณี ถือเป็นข้อปฏิบัติและรับรู้ร่วมกันว่าไม่มีแอลกอฮอล์ เช่นงานบุญปลอดเหล้า โดยปฏิบัติกันทั่วไปในทุกหมู่บ้าน ทั้งตำบลนาเจริญ และ ตำบลเฝ้าไร่

๗. ตำบลเฝ้าไร่ไม่มีอุบัติเหตุที่เกิดระหว่างการจัดงานประเพณีประจำปี(อุบัติเหตุเป็นศูนย์ในปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐) เช่นปีใหม่ สงกรานต์ เนื่องจากมีการใช้ด่านครอบครัว และด่านชุมชน

๘. ตำบลหินโงม ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทในชุมชนเกิดขึ้น เช่นงานกีฬา งานบุญบั้งไฟ เนื่องจากมีกติกามารยาทชุมชนกำกับ

๙. งานประเพณี งดเหล้าเข้าพรรษา ของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ มีผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น และมีผู้ปฏิบัติงานตนเล็กเหล้าตลอดชีวิต (ได้รับรางวัลหลวงพ่อบ้างไม้ทองคำ) คนหัวใจเพชร จำนวน ๓๕๐ คน คนหัวใจหิน เลิกเหล้าตลอดสามเดือน จำนวน ๑๘๔ คน ครอบครัวต้นแบบเลิกเหล้า จำนวน ๑๑ ครอบครัว และรางวัลชุมชนต้นแบบเลิกเหล้าจำนวน ๑๗ ชุมชน

ตำบลอุทุมพรมีผู้ประกาศลดเหล้าเข้าพรรษา และปฏิบัติงานตน ลด ละ เลิก ตลอดชีวิต เช่น เป็นการปฏิบัติตนเอง และกลุ่มเพื่อนจำนวน ๑ คน มีผู้เข้าร่วมงดเหล้าเข้าพรรษา จำนวน ๔๐ คน มีผู้ปฏิบัติงานตน งด ลด ละ เลิก เข้าวัดประจำวันพระ วันโกน วันศีล จำนวน ๗ คน

๑๐. ได้เครือข่ายเยาวชนต้นแบบตำบลเฝ้าไร่ ด้านการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์ จาก ๑๗ หมู่บ้าน จำนวน ๑๗๐ คน และมีการขยายเครือข่ายสู่เยาวชนรุ่นใหม่ของตำบลในชื่อ กลุ่มเยาวชนมดง่าม ตำบลหินโงมมีการสร้างเครือข่ายได้กลุ่มและครอบครัวความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น จำนวน ๗๐ ครอบครัวผ่านเยาวชนในสถานศึกษาโรงเรียนหินโงมวิทยา

๑๑. ตำบลเฝ้าไร่และตำบลนาเจริญ ประกาศเป็นตำบลต้นแบบชุมชนปลอดเหล้า

นวัตกรรมหรือองค์ความรู้เด่นของแผนงาน/งานวิจัย

นวัตกรรมการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน คือ วิธีการบริหารจัดการตนเองของชุมชนเพื่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พื้นที่ตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าได้วิชาหลักเพื่อการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์เกิดขึ้น ได้แก่

วิชาหลักที่ ๑ การกำหนดนโยบายและกฎกติกาชุมชน ประกอบด้วยวิชาย่อย ๒ วิชา คือ

วิชาย่อยที่ ๑ พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่

วิชาย่อยที่ ๒ หมู่บ้านต้นแบบ

๒.๑ หมู่บ้านต้นแบบการปรับปรุงและควบคุมจุดเสี่ยง

๒.๒ หมู่บ้านต้นแบบอาชีพปลอดน้ำเมา

๒.๓ หมู่บ้านต้นแบบงานศพปลอดเหล้า

วิชาหลักที่ ๒ กลไกการพัฒนาศักยภาพชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วยวิชาย่อย ๒ วิชา คือ

วิชาย่อยที่ ๑ การสร้างต้นแบบปลอดเหล้า

๑.๑ เรียนรู้บุคคลต้นแบบเลิกเหล้า

๑.๒ เรียนรู้ผู้นำต้นแบบ

๑.๓ เรียนรู้ต้นแบบเยาวชน (สภาเด็กและเยาวชน)

๑.๔ เรียนรู้ร้านค้าต้นแบบ

วิชาย่อยที่ ๒ การดูแลสุขภาพโดยชุมชน

๒. ๑ กลุ่มทานตะวันสู้อาการเสพติด

วิชาหลักที่ ๓ คุณธรรมและการเรียนรู้วิถีชุมชนปลอดเหล้า ประกอบด้วยวิชาย่อย ๒ วิชา คือ

วิชาย่อยที่ ๑ ศาสนธรรมนำชุมชน

๑.๑ การสร้างเงื่อนไขในการขับเคลื่อนการลด ละ เลิก เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพระสงฆ์

๑.๒ การสร้างเครือข่ายพระสงฆ์

วิชาย่อยที่ ๒ โรงเรียนนำชุมชน

๒.๑ หลักสูตรสื่อการเรียนการสอนสู่ชุมชน (การทำสื่อการเรียนการสอนเด็กสู่ชุมชน และการบูรณาการเรื่องแอลกอฮอล์เข้าหลักสูตรการเรียนทั้งวิชาหลักและวิชาเสริม)

วิชานวัตกรรมขับเคลื่อนพื้นที่ ทั้งหมด ๑ วิชา เป็นการจัดการพื้นที่ที่ต่อยอดและขยายผล ประกอบด้วย

นวัตกรรมที่ ๑ เทคนิคการดูแลสุขภาพผู้บริโภคร่างกายที่มีแอลกอฮอล์ (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลนาเจริญ)

ซึ่งทุกวิชาเป็นการบูรณาการนำใช้ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ทรัพยากรทั้งภาคประชาชน และรัฐ (บ้าน) ภาคศาสนา(วัด) และภาคการศึกษา (โรงเรียน) รวมเรียกว่า นวัตกรรมลดแอลกอฮอล์ตามหลัก “บวร”

พื้นที่ตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่าได้นวัตกรรมเพื่อการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์เกิดขึ้น ได้แก่

๑. เยาวชนต้นแบบปลอดเหล้า เยาวชนต้นแบบหมากแหวหวาน บ้านจับไม้ โดยการสร้างกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น ยุวมัคคุเทศก์ จิตอาสา รณรงค์การปั่นจักรยานเก็บขยะ การปลูกผักในครัวเรือน รวมถึงการบูรณาการการเรียนการสอนเยาวชนต้นแบบ โดยการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายและขยายผล ให้ความรู้เกี่ยวกับเหล้าและบุหรี่ สอนเทคนิคการปฏิเสธเหล้าและบุหรี่ ร่วมกับครูตำรวจแดร์ (D.A.R.E.: Drug Abuse Resistance Education)

๒. ด้านครอบครัว ด้านชุมชน สร้างกติกาหมู่บ้านจัดการตนเอง สำหรับการตั้งด่านตั้งแต่ระดับครอบครัว เพื่อป้องกันหรือเฝ้าระวัง ผู้ที่เมาหรือดื่มเหล้า ออกจากบ้านหรือชุมชน เพื่อลดอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับในชุมชน และบนท้องถนน

๓. วัดปลอดเหล้า ซึ่งได้กำหนดให้วัดศรีอุดมพร เป็นวัดปลอดเหล้า โดยสร้างกติกาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน และ กำหนดเป็นพื้นที่เรียนรู้คำสอนของผู้สูงอายุถ่ายทอดสู่ลูกหลาน

4. งานศพและงานบุญปลอดเหล้า โดยสร้างกฎระเบียบร่วมกันในชุมชน นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ให้กับชุมชนเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายจากการซื้อเหล้าเพื่อเป็นเครื่องดื่มในงาน และข้อมูลปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อสังคม และสร้างแรงจูงใจหรือจัดสวัสดิการให้เจ้าภาพเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ส่วนกลางของหมู่บ้านที่ใช้ในงานต่าง ๆ

5. ตลาดปลอดเหล้า เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ โดยการสร้างกฎกติกาชุมชน ของตลาด และบังคับใช้มาตรการ สร้างแรงจูงใจให้กับพ่อค้าแม่ค้า มีกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้คนในตลาดเข้าใจ พรบ. เกี่ยวกับเหล้า

ผลจากการดำเนินงานพบว่าชุมชนท้องถิ่น มีการดำเนินงานและเกิดคุณค่าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เงื่อนไขด้านความรู้ ชุมชนท้องถิ่นได้มีการสร้างความรู้ของตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและประชาคม รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาและทุนทางสังคมของท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดความรู้ของชุมชน เช่น มีกติกา และระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดทำขึ้นร่วมกันของชุมชนนาเจริญมาบังคับใช้ให้เกิดผลในพื้นที่ของเครือข่าย การให้สวัสดิการการกำหนดบตลงโทษสร้างมาตรการชุมชนกำหนดพื้นที่สร้างสรรค์ไม่ซื้อไม่ขายไม่ดื่ม ตามกติกาชุมชนและตามที่กฎหมายกำหนด แก้ไขปัญหาด้านสุขภาพลดปัจจัยเสี่ยงโรคที่เกิดจากการดื่มสุราลดค่าใช้จ่ายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์การจัดงานต่างๆ ผู้นำทุกฝ่ายและคณะกรรมการในการขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สอดคล้องดูแลให้เป็นไปตามกติกาของชุมชน โดยมีการลงโทษที่ชัดเจนและจริงจังมีการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลที่ปฏิบัติตามกติกาว่าจะเป็นคนต้นแบบครอบครัวต้นแบบกลุ่มสร้างอาชีพต้นแบบปลอดน้ำเมา องค์กรต้นแบบและงานบุญงานประเพณีปลอดน้ำเมา

เงื่อนไขด้านคุณธรรม มีผู้นำต้นแบบซึ่งเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ เป็นต้นแบบด้านการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เทคนิคการปฏิเสธวงเหล้า เรียนรู้แนวคิด หลักการ การขับเคลื่อนของผู้นำ ต้นแบบเป็นแนวทางพัฒนาตนเองสู่การเลิกดื่มแอลกอฮอล์และการเป็นนักรณรงค์สู่การขับเคลื่อนการ ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ คุณธรรมที่เกิดจากผู้นำ เช่น ความซื่อสัตย์ ความ รับผิดชอบ การเป็นแบบอย่าง ความเสียสละ ความอดทน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรัก ความ เมตตา การให้ออกาส การช่วยเหลือ ซึ่งคุณธรรมนั้นเกิดกับนักวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ จึงสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล เป็นการหลอมรวมแบบค่อยเป็นค่อยไป เข้าใจ ปัญหา และมีการใช้ปัญญาร่วม ปัญญาร่วมเกิดการกระบวนกรมีส่วนร่วม ประชุม ประชาคม เพื่อ การจัดการปัญหา ความยั่งยืนในการรณรงค์เรื่องแอลกอฮอล์จำเป็นต้องส่งต่อเยาวชนต้นแบบ (สภา เด็กและเยาวชน) สุ่มชนปลอดเหล้าที่ยั่งยืน เยาวชนต้องเรียนรู้ เข้าใจ เรียนรู้จากกิจกรรมเพื่อนช่วย เพื่อน กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนมีเทคนิคการสื่อสาร การให้คำปรึกษาเพื่อนช่วยเพื่อน จากปัญหาการ ดื่มสุรา สร้างเครือข่ายของกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนในระดับหมู่บ้าน และขยายผลสู่ระดับตำบล และ ระดับอำเภอ ต่อไป การมีร้านค้าต้นแบบ ทำให้เห็น**ความพอประมาณ** ไม่โลภ ไม่หากินกับอบายมุข ความทุกข์ร้อนของผู้อื่น เป็นพื้นฐานของคุณธรรม และความสุขในการอยู่ร่วมกันของสังคมแห่ง อนาคต รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติร้านค้าคุณธรรม รูปแบบ ของกิจกรรม การประสานงานเพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย พ.ร.บ. แอลกอฮอล์หลักแนวคิดการ ขับเคลื่อนเครือข่ายคุณธรรม แนวทางการสร้างกฎกติกาไม่ขายสินค้าที่มีแอลกอฮอล์ในวันพระ และ วันสำคัญๆ ร่วมกันของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ

ผลจากการดำเนินงานในชุมชนพบว่ามีความสงบสุขเพิ่มขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง เครือข่าย ในการดำเนินงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาขอคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นแบบการ ดำเนินงานแนวทางการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน เพื่อสังคมมีสุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดเด่น คือ ท้องถิ่นและชุมชนได้รูปแบบและแนวทาง / หลักสูตร เพื่อการจัดการชุมชนลด แอลกอฮอล์หลากหลายรูปแบบ เป็นไปตามที่มาของปัญหา และบริบทของพื้นที่ มีการนำใช้ภูมิปัญญา และทรัพยากรของท้องถิ่น ในทุกระดับ ซึ่งความสำเร็จจะต้องประกอบไปด้วย ๔ องค์ประกอบหลักคือ

๑. ผู้นำชุมชน (ผู้นำระดับนโยบาย เช่น นายก อบต. นายกเทศมนตรี)
๒. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง(ผู้นำโดยธรรมชาติ มีภาวะผู้นำ)
๓. ปัจจัยด้านสถานการณ์ปัญหาร่วมกัน(สถานการณ์ปัญหาของส่วนรวมที่ส่งผลกระทบต่อคน ส่วนใหญ่ เป็นตัวผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อน)

๔. การใช้ทรัพยากรของชุมชน (คนในพื้นที่ ภาครัฐ ภูมิปัญญา) เครือข่ายความสัมพันธ์ระดับ
เครือข่ายในท้องถิ่น

จุดที่ควรพัฒนา

๑. การเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมของภาครัฐ (เช่น อบต.อุทุมพร ไม่เข้าร่วมและถอนตัวจาก
โครงการ ส่งผลให้การประสานงานและการดำเนินงานในพื้นที่ไม่สะดวก ขาดทิศทางการ
ขับเคลื่อน ทำให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินงาน)
๒. บุคลากรในการขับเคลื่อนของท้องถิ่น (เช่น ผู้ประสานงาน อบต.ไม่เพียงพอ มีจำนวนน้อย
เช่น อบต.หินโงม เจ้าหน้าที่ ๑ คน ซึ่งปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ทำให้การดำเนินงาน ขาด
ความเข้มแข็ง ไม่ต่อเนื่อง การเชื่อมต่อชุมชน และนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นไปได้ยาก)
๓. ควรมีแผนการพัฒนากุศลกร ด้านความมั่นคงในตำแหน่งอย่างต่อเนื่อง เช่น ตำบลฟ้าไร่
เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งเป็นพนักงานระบบจ้างเหมา ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีตำแหน่งมั่นคง
(การทำงานที่ไม่สามารถกำหนดความมั่นคงทางวิชาชีพได้ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของผู้
ขับเคลื่อนงาน)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลังจากสิ้นสุดโครงการเพื่อต่อยอดขยายผล

๑. จัดโครงการสร้างเครือข่ายชุมชนปลอดภัยและงานบุญประเพณีปลอดภัย โดยการ
สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ จัดเวทีสัญจร คืบความรู้ และใช้กิจกรรมส่งเสริมเพื่อการขยายผล
ไปสู่ชุมชนอื่นๆทั่วประเทศ
๒. จัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาชุมชน ค้นหาอัตลักษณ์ท้องถิ่น สร้างชื่อเสียง
เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพะ กาย ใจ ขยายเครือข่าย
ชุมชนลด ละ เลิก แอลกอฮอล์